



## uvodnik

### IZTEKA SE DRUGO LETO NAŠEGA MANDATA

Po poletnem zatišju so se v jesenskem obdobju zvrstili tradicionalni dogodki Združenja. Na Odprtih dnevih Kobilarne Lipica so člani nastopili v vožnjah kočij, nastopila pa je tudi mala kvadrilja. V pripravi na vzrejni pregled je bila v okviru Združenja organizirana predstavitev vodenja konja na roki. Vzrejni pregled je v začetku oktobra potekal v Kobilarni Lipica. Člani komisije za ocenitev konj so delo vzorno opravili. Kandidirali in prejeli smo sredstva na osnovi javnih razpisov. V zaključni fazi je izdelava identifikacijskega dokumenta za lipicance članov ZRLS - PRO. Članu Združenja, ki ga je prizadela poletna ujma na Gorenjskem, smo priskočili na pomoč s finančnimi sredstvi, ki so jih donirali naši člani. Tudi letos smo se srečali na prednovoletnem druženju. Srečanje je popestrila razstava slik in fotografij naših članov z naslovom Lipicanec za vse oči.

Po novem letu smo hiteli s pripravo na pripustno sezono in občni zbor. Vabim vas in želim, da se občnega zbora udeležite v čim večjem številu in s svojimi predlogi, idejami in pobudami prispevate k nadaljnjemu delu Združenja za razvoj in promocijo slovenskega lipicanca.

Predsednik ZRLS  
Jože Turk

## novice

### OBISK GENERALNEGA SEKRETARJA LIF V SLOVENIJI

Konec avgusta 2007 je Slovenijo obiskal generalni sekretar LIF, gospod Atjan Hop. Obisk Kobilarne Lipica je bil načrtovan že na generalni skupščini LIF, z namenom preveritve praktične uporabe računalniško vodenega Mednarodnega registra lipicanskih konj, ki ga je na skupščini predstavil strokovni vodja Kobilarne Lipica, dr. Marko Marc.

V njegovo pripravo, obdelavo in vnašanje podatkov za izdelavo je bilo vloženo mnogo dela različnih strokovnih služb. Mednarodni register je zelo pomemben dosežek Slovenije pri registraciji vseh lipicanskih konj v svetu, saj ga bo v prihodnje vodila prav Slovenija, to je Kobilarna Lipica kot izvorna kobilarna lipicancev. Že na skupščini je bilo izraženo veliko zanimanje za njegovo praktično uporabo, saj register omogoča, da se zgolj na podlagi imena konja lahko preveri njegov rodovnik. Obenem je g. Hop želel izkoristiti tudi priložnost za obisk našega Združenja, saj smo že na generalni skupščini s predstavitvijo delovanja in promocijskim gradivom Združenja vzbudili veliko zanimanja.

Generalnega sekretarja smo predstavniki izvršnega odbora pričakali v Kobilarni Lipica in ga v spremstvu strokovnega vodje Kobilarne povabili na ogled treninga promocijske kvadrilje ZRLS – PRO v Lokev pri Divači, ki je pod vodstvom Žarka Kariža izvajala generalko za nastop na Memorialu Rudolfa Maistra na Brdu pri Kranju. Gospod Hop je bil ob tem prijetno presenečen, saj ni pričakoval, da jahači ljubitelji, ki niso profesionalci, tako resno vzamejo svoje nastope, požrtvovalno trenirajo in jim ni žal ne časa ne denarja ter izkoristijo vsako priložnost za predstavitev dela s svojimi konji. Skupaj smo se tudi fotografirali, nato pa sedli k mizi, kjer so nas že čakale tradicionalne primorske dobrote, ki jih je pripravil naš gostitelj Žarko in so bile za našega gosta prava poslastica, saj terana in pršuta sploh ni mogel prehvaliti.

Obisk je minil v prijetnem in zabavnem vzdušju. Ni manjkalo niti idej ter načrtov za okrepitev sodelovanja Združenja z Mednarodno lipicansko organizacijo.

Darja Peharc

## **TEČAJ PREDSTAVITVE KONJA NA ROKI**

### **Lokve na Krasu, 22. 9. 2007**

»Bliža se vzrejni pregled in ponovno bo določeno število mladih konj stalo pred ocenjevalno komisijo. V kolikor bodo res stali in ne plesali ter bodo mirno prenesli, da si jih komisija ogleda z vseh strani, pustili, da se jim približa človek, ki opravlja meritve, bomo vsi brez pripomb ter strašno veseli. Bojim se, da bomo tudi letos ponovno priča nekaterim prestrašenim, nemirnim in nevzgojenim živalim, ki se bodo na vse pretege branile, se poskušale iztrgati vodiču ali celo brcati, kot se je že dogajalo pretekla leta...«

Tako se je glasil začetek povabila članom z namenom, da se udeležijo kratkega, enodnevnega tečaja o pripravi ter predstavitvi konja na roki, ki je bil organiziran v soboto, 22. 9. 2007, s pričetkom ob 9.00 v Lokvah 229, natančneje pri članu ZRLS – PRO, Žarku Karižu.

Lepo, sončno jesensko soboto v Lokvah na Krasu se je zbralo 22 »tečajnikov in tečajnic« iz vseh koncev Slovenije z željo, da izpopolnijo svoje znanje in dobijo primerna navodila glede predstavitve konja na roki. Žarko je skupaj s pomočnikoma D. Memonom in K. Turkom v maneži začel pripravljati ocenjevalni prostor, ki je bil za izvedbo tečaja ravno primeren. Podlaga ni bila niti pretrda in niti ne gladka. Označili so enakostranični trikotnik s stranicami, dolgimi cca. 15 m. Na vrhu trikotnika so posebej označili mesto, kjer se konja ustavi in predstavi komisiji v mirovanju za oceno telesnih značilnosti, z vodenjem v koraku in kasu ob stranicah trikotnika pa v gibanju za oceno pravilnosti in izdatnosti hodov. Ko je bil prostor za »ocenjevanje« pripravljen in ko je bila »komisija« na svojem mestu, se je začelo »ocenjevanje«.

Kot demonstrator je sodeloval Klemen Turk s šestletnim žrebcom 274 Conversano Allegra. Mirnega, zauzdanega žrebca je pripeljal na ocenjevalno mesto. Žarko Kariž je dal navodilo, kako predstaviti konja v ocenjevalnem krogu in sicer, da konja vedno vodimo z njegove leve strani v smeri gibanja urinega kazalca, kar pomeni, da ga vedno obračamo »od sebe« in ne »okoli sebe«. Vajeti uzde, na katero je konj navajen (praviloma z mehkejšo brzdo), držimo v desni roki, tako da sta med njima kazalec in sredinec, končni del vajeti pa poprimemo v dlan. Konj mora ubogljivo in voljno slediti gibanju vodnika.

Sledilo je »ocenjevanje« in merjenje konja, pri katerem je pomagal tudi Boštjan Brinjovc. Žrebca je Klemen pripeljal na označeno mesto pred »ocenjevalno komisijo« tako, da je bil proti sodnikom obrnjen z levo stranjo, stopil predenj in ga postavil v pravilno stoji. Žarko je poudaril, da mora konj stati tako, da je notranji, levi, proti sodnikom obrnjen par nog razmaknjen – prednja notranja noga malenkost predse, zadnja za-se, zunanji par nog pa primaknjen – stoji podse. Vrat mora biti iztegnjen ter sproščen, drža glave naj bo prav tako sproščena.

Tečajniki so zastavljali različna vprašanja, tudi o ocenjevanju zunanosti, na katere so dobili ustrezne in argumentirane odgovore. K praktičnemu delu (vodenju konja v krogu v koraku in kasu) so bili povabljeni vsi navzoči, vendar so se opogumili le redki.

V nadaljevanju je prišlo do »ocenjevanja« štiriletne žrebice 359 Batoste VII, ki je bila pred tem zauzdana le nekajkrat. Tudi ona je vodenje in »ocenjevanje« prestala brez večjih težav.

Po dobri uri in pol je bilo tečaja konec. Sledila je pogostitev tečajnikov. Ob sladkih dobrotah je tekla beseda o vsem mogočem, vendar ni težko ugotoviti, da so bili rdeča nit lipicanci. Tečaj je bil prav gotovo uspešen. V dobri uri in pol smo prejeli dovolj informacij za kvalitetno predstavitev konja (med drugim smo prejeli tudi gradivo mag. Janeza Rusa o predvajanju konja na roki), vendar pa bi bil tečaj kljub temu lahko bolj množično obiskan, predvsem s strani lastnikov mladih živali, ki so jih čez dobrih štirinajst dni pripeljali na vzrejni pregled. Tam se je, žal, pri marsikaterem spet ponovila stara pesem...

Andrej Oberstar

## UJMA PRIZADELA TUDI REJCE LIPICANCEV

Lansko jesen se je nad severno Slovenijo nepricakovano razbesnelo neurje, ki je povzročilo veliko gmotno škodo in terjalo tudi človeske žrtve. Žal ni prizaneslo tudi nekaterim članom ZRLS - PRO, ki živijo v okolici Železnikov.

Po informacijah iz raznih območij je bilo očitno, da so tako ali drugačno škodo na svojih kmečkih gospodarstvih utrpeli številni rejci lipicancev, vendar so se iz solidarnosti do huje prizadetih večinoma odrekli vsakršni materialni pomoči, češ, naj pomoč dobi tisti, ki jo najbolj potrebuje. Člane smo pozvali, naj na naslov Združenja ali po elektronski pošti posredujejo podatke o posameznih primerih, pa tudi o tem ali je bila škoda prijavljena na pristojne državne službe (na MOP in MKGP).

Za informacije smo se obrnili na kmetijske svetovalne službe in izvedeli, da prijavljeno škodo pregledajo in ocenijo pristojne komisije na terenu. Na osnovi ogleda se škode razporedijo in dodelijo v oceno pristojni komisiji. Če gre za škodo na pridelkih, jo oceni komisija za kmetijstvo, ostalo škodo pa oceni komisija za škodo na stvareh. V kolikor je škoda na pridelkih minimalna in je večja na kmetijskem zemljišču ali npr. pomožnem objektu, komisija za škode v kmetijstvu posreduje podatke o tem drugi pristojni komisiji (komisiji za ocenjevanje škode na stvareh). Ta naj bi potem postopek izpeljala do konca (ogled, ocena, predlog za povračilo škode).

Zanimalo nas je, kakšne so možnosti, da bi bila škoda na kmetijskih površinah in objektih (škoda na stvareh) povrnjena ali vsaj sanirana s pomočjo sredstev, ki so predvidena v ta namen pri pristojnih državnih organih. Pristojne službe so svetovale, naj se kmetje - živinorejci v nadaljnjem postopku sami pozanimamo, kako je z ocenjevanjem škode, sanacijo kmetijskih površin in ureditvijo strug hudournikov oz. vodotokov, pa tudi, kako je s kritjem stroškov, kdo škodo lahko odpravi, npr. oškodovanec sam ali usposobljeni izvajalci in kakšne možnosti imajo pri tem tisti kmetje, ki nimajo primerne strojne opreme ali sredstev za njen najem. Čeprav gre »le« za kmetijska zemljišča in pomožne objekte, je škoda za posamezno manjše kmečko gospodarstvo lahko velika in, če gre za travnike in pašnike z območja omejenih možnosti (gorske kmetije), ki jih je težko obdelovati tudi v najbolj ugodnih razmerah, celo eksistencialna. Na pašno - obdelovalnih površinah so po poplavih hudournikov ostali obsežni nanosi blata, peska in kamenja in so zato brez ustrezne sanacije neuporabne za pašo oz. kmetijsko obdelavo. Posledično bo ob že tako skopih donosih na teh zemljiščih še dodatno upadel pridelek krme in zmanjšale se bodo možnosti za rejo.

V Združenju smo takoj pričeli z akcijo zbiranja sredstev (prostovoljnih prispevkov, donacij) in IO ZRLS - PRO je na svoji seji sprejel sklep, da se zbira denar za prizadete člane. Denar naj bi se v obliki donacije nakazoval na TRR Združenja. Člani IO so na omenjeni seji že prispevali nekaj skromnih sredstev in jih namenili najbolj prizadetemu članu Združenja iz območja Železnikov. Tajnica ZRLS - PRO, Darja Peharc in naš član Bogdan Ambrožič s soprogo Suzano so zbrani prispevek predali članu Združenja, ki ga je neurje najhuje prizadelo. Roman Bernik ima posestvo, kjer vzreja konje, v Selški dolini, v kraju Spodnja Luša, torej v središču hude ujme. Zemeljski plaz in hudourne vode so mu uničile del površin na posestvu. Nad gesto ZRLS je bil prijetno presenečen in se je pomoči, pa čeprav bolj simbolične, zelo razveselil ter se zahvalil za pomoč in podporo.

Dada Lavrič

# URŠKA ZLATOLASKA

Ljudska igra po motivih lokalne legende o Taborski Urški, september 2007

V okviru Dnevov evropske kulturne dediščine DEKD, ki se vsako leto sočasno odvijajo v 49 državah EU, smo v Podbrezjah zadnja dva konca tedna v septembru 2007 že drugič pripravili Taborske dneve. Letošnji DEKD so bili posvečeni Jožetu Plečniku, zato smo v Pirčevem domu ob Taborski cerkvi pripravili razstavo fotografij Plečnikovih kelihov in skic oblikovalca modne obutve vaščana Toneta Strliča, ki je pri risanju upošteval elemente Plečnikovih kelihov. Pripravili smo tudi semenj »Na kmetih«, na katerem so se predstavili podbreški kmetje s starimi kmečkimi običaji in izdelki.

Letos smo ponovno uprizorili ljudsko igro po vaški legendi o Taborski Urški. V izjemnem ambientu Taborske cerkve, ob kateri je še vedno ohranjeno protiturško obzidje iz 15. stoletja, se je odvijala zgodba iz časov turških vpadov. Tedanji čas smo pričarali s primerno scenografijo in kostumografijo, s kresovi in zvonjenjem. V največji meri pa so k pristnemu vzdušju turških časov in turških vpadov prispevali konjeniki. Že lani so nam strah v kosti nagnali konjeniki Konjeniškega društva Naklo, letos pa se je 4 konjenikom tega društva na pobudo Bogdana Ambrožiča na vseh štirih predstavah pridružilo še 6 konjenikov Združenja rejcev lipicancev Slovenije na konjih, last Bogdana Ambrožiča. Lipicance so jahali, seveda, Bogdan Ambrožič ter njegova žena Suzana, Rozi Kralj in Renata Polajnar. Te plemenite živali so z jahači, ki so držali bakle v rokah, prigalopirale čez 100 metrov dolgo polje, mimo kresov, do obzidja Taborske cerkve.

Turki so sicer vpadli dvakrat. V prvem bliskovitem in divjem napadu so ubili Čičovega Lojza, Urškinega očeta, medtem ko je ostalim vaščanom uspelo ubežati za obzidje. Vendar to ni bil zadnji turški vpad. Kmalu zatem so Turki napadli še enkrat. Konjeniki so spet vdri v vas in tokrat ujeli Urško, ki pa jo je vaški fant na koncu le rešil. Konjeniki so odlično obvladali ježo in svoje konje, saj so uspeli brez zapletov jezdit mimo kresov in se tudi varno približati občinstvu, ki je bilo osuplo in izjemno navdušeno. Vsako predstavo si je ogledalo približno 200 gledalcev, najbolje pa je bila obiskana nedeljska predstava, katere izkupiček je šel v dobrodelne namene. Za prizadete v poplavih v Kropi je približno 300 obiskovalcev prispevalo 1.807 evrov.

## **Kako gre zgodba:**

15. stoletje. Čas, ko so v naše kraje vpadali Turki. V Podbrezjah naj bi ropali dvakrat okoli leta 1470. Iz tega časa tudi izhaja legenda o Taborski Urški. Čičova Urška je materjo in očetom živela v Podtaboru. Lepa zlatolaso edinka je bila godna za možitev, vendar nikogar ni marala. Imela pa je dva občudovalca, grobega, posesivnega in nesramnega Janeza ter nežnega in dobrohotnega Franceljna. Mati Urško silil v poroko z Janezom, oče pa ji stoji ob strani in se strinja z njo, da bo že še prišel pravi, s katerim bo lahko srečna.

Po trdem delu so na vasi radi pripravljali plese in tudi Urška ni manjkala, vendar ji je veselje pokvaril Janez, ki ji je grobo ukradel poljub, v bran pa se je Urški postavil Francelj in takrat je med njima vzcvetela prva slutnja ljubezni. Ob tem razburjenju zagorijo kresovi in se v nevarnosti oglasijo zvonovi taborske cerkve. Turki so vpadali z vseh strani in na urnih konjih ogrožali vaščane. Čičov Lojze, Urškin oče je odhitel na polje rešit koze, vendar so ga Turki prestregli in ubili. Urško je smrt ljubljenega očeta tako pretresla, da je nevarno zbolela in se nikakor ni mogla pozdraviti. Janez je še vedno silil z možitvijo in z vaškimi fanti pod oknom bolne Urške celo zapel podoknico. Mati Štefka jih je odpodila, saj misel na možitev seveda ni prišla v poštev. Medtem je Francelj pogosto bdel pri Urški in pomagal pri hiši. Janez pa je še vedno silil v Urško, jo obiskal in jo še tretjič prosil za roko. Urška ga je razburjena zavrnila, Janez pa je besen odšel.

Takrat je Urška za ozdravitev prosila Taborsko Marijo, v zameno ji je obljubila, da ji bo ob ozdravitvi na oltar prinesla svoje zlate lase, kakor je bil v tistih časih običaj pri dekletih. Urška je res ozdravela in na svojo obljubo tudi pozabila. V čast njene ozdravitve so na vasi spet pripravili ples. In tudi tokrat so sredi največjega veselja zagoreli kresovi, oglasijo se zvonovi taborske cerkve. Vsi bežijo za obzidje, Turki so namreč že čisto blizu obzidja, le Urška se je slabotna zakasnila. Dohiti jo Turek in jo očaran od njene lepote želi odpeljati v Sultanov harem. Urški se uspe prebiti do dviznega mostu, Turek jo vleče za zlato kito, takrat pa priskoči Francelj, odseka kito, zabode Turka, Urška pa rešena zbeži za taborsko obzidje. Po končani nevarnosti si Urška in Francelj izpovesta ljubezen.

Nataša Kne Leben

## **PREDSTAVITEV ZRLS – PRO NA MEMORIALU RUDOLFA MAISTRA**

**Brdo pri Kranju, september 2007**

Prvo nedeljo v septembru se je na Brdu pri Kranju odvijala tradicionalna prireditev kasaških dirk v okviru memoriala Rudolfa Maistra in v organizaciji Konjeniškega kluba Brdo. Prireditev se je odvijala pod pokroviteljstvom Ministrstva za obrambo, slavnostni govornik pa je bil gospod Karel Erjavec, minister za obrambo. Prireditev vsako leto privabi veliko število gledalcev in ker se odvija na območju protokolarnega objekta Brdo, je za ZRLS pomembna tudi iz vidika promocije naših konj čimširšemu številu obiskovalcev dirke. Konjeniški klub Brdo, ki je načrtoval tudi spremljevalni program, je kot posebno atrakcijo povabil k sodelovanju tudi ZRLS in njegovo promocijsko kvadriljo ter kočije. Povabila smo bili veseli, zato smo se na nastop v jahalnem programu pripravili s svojo standardno zasedbo konj in dresurnih jahačev. v kočijaškem delu je sodeloval z dvovprego Janez Peternel iz Vzrejne hiše Barbana. Seveda lipicanci niso dirkali kot kasači, so pa bili stalno prisotni in ves čas na očeh, tako da so pritegnili mnogo pozornosti presenečenih obiskovalcev, vajenih, da na takšni prireditvi vidijo izključno kasače.

Janez je s sovoznikom Leonom Šparovcem vozil goste in sponzorje dirk med defileji, jahači kvadrilje pa so pod budnim očesom svojega trenerja Žarka Kariža odjahali program in ponovno prikazali galop po stezi hipodroma, ki je požel veliko navdušenje že na prireditvi »Dan lipicanca« maja lani na istem prizorišču. Marsikomu je zastal dih ob pogledu na lipicance in jahače z vihrajočimi zastavami Združenja v rokah.

Udeležba in nastop lipicancev na prireditvi sta bila lep prikaz, kako se za promocijo našega avtohtonega konja da narediti veliko, predvsem z aktivnim delom in kako je ključnega pomena sodelovanje z drugimi konjerejskimi združenji in ostalimi sorodnimi organizacijami. Le tako naprej!

Darja Peharc in Dada Lavrič

## **DNEVI ODPRTIH VRAT KOBILARNE LIPICA**

Vsaka jesen za rejce lipicanca predstavlja posebno obdobje. Takrat se registrira ter žigosa žrebeta, oceni žrebce in kobile za sprejem v rodovnik in to je čas, ki se nam še posebej vtisne v spomin po čudovitih dnevih, ki jih organizira Kobilarna Lipica.

Letošnje leto so potekali Dnevi odprtih vrat Kobilarne Lipica od 5. do 7. oktobra. Pričeli so se s tekmovanjem vpreg z močno mednarodno zasedbo, žal pa bolj skromno domačo. Med člani Združenja sta zbrala pogum Miha Tavčar in njegov oče Janko Tavčar z dvovprego kastratov 415 Siglavy Capriola V in 304 Siglavy Slavina I. V petek so se tekmovalci prvič predstavili na dresurni preizkušnji. V soboto je potekal maraton, ampak, žal, v zelo slabih vremenskih pogojih. V nedeljo pa je sledila še spretnostna vožnja med stožci, ki je dala končne rezultate. Zmagovalec med dvovpregami je bil Slovak Miroslav Matuška, med enovpregami pa Madžar Karoly Hodi.

Po zaključenem tekmovanju se je pričela osrednja gala prireditev ob Dnevu odprtih vrat. Poleg predstave jahačev in voznikov iz matične kobilarne so se predstavili tudi gostje iz tujine. Najbolj pa so nas razveselili člani Združenja, ki so pokazali svoje delo. Najprej se je predstavila kvadrilja, ki jo vodi Žarko Kariž in je pokazale osnove dresurnega jahanja. Jahači Mojca Dubrovič, Dejan Memon, Gregor Turk in Klemen Kolenc so pokazali lepo izpeljano nalogo in uigrano sodelovanje. Med nastopom vpreg sta se pokazali tudi dve vpregi Združenja. Ena izmed najbolj atraktivnih na celem dogodku je bila nedvomno peterovprega Mihe Tavčarja. Umirjena in sproščena vožnja mladih žrebcev 463 Siglavy Capra VII, 421 Maestoso Samira XXVI, 422 Favory Samira XXVI in kastratov 415 Siglavy Capriola V ter 304 Siglavy Slavina I je več kot navdušila občinstvo. Miha in njegov oče sta dokazala, da sta resnična mojstra v obvladovanju in učenju mladih konj. Poleg njiju se je predstavila tudi enovprega z voznikom Klemenom Turkom, ki je z mlado kobilo 284 Famosa VI lepo odpeljal svoj del naloge. Tisti, ki so že kdaj poskusili čar vožnje, vedo, da je to ravno tako, če ne še bolj zahtevna naloga, kot se lepo predstaviti v sedlu. Zato je lepo, da se vse več članov Združenja odloča tudi za to možnost predstavljanja lipicanca.

Veliko rejcev je že ugotovilo, da je prihodnost lipicanca svetla le, če ga bomo nekaj naučili in ga pokazali. To je konj, ki pokaže svojo vrednost z učljivostjo in delavnostjo, ki ju oplešča s svojo eleganco in lepoto. Prav je, da čim bolj izkoristimo to možnost, ki se nam ponuja vsako jesen in pokažemo svoje konje, delo in znanje, ki smo ga vložili v njih, večtisočeri publiki.

Maja Finec

## **ZREJNI PREGLEDI V LETU 2007**

### **Kratek povzetek rezultatov**

Leto 2007 je bilo za ZRLS, ki je v letu 2006 postalo Priznana rejska organizacija, v marsičem prelomno. V skladu z novim statusom Združenja so se v letu 2007 dokončno konstituirali in pričeli z delovanjem vsi organi rejske organizacije. Za izvajanje posameznih strokovnih nalog rejskega programa je Združenje sklenilo pogodbo s Kobilarno Lipica kot Drugo priznano organizacijo v reji konj lipicanske pasme. Kobilarna Lipica je Priznana rejska organizacija, ki vodi izvorno rodovniško knjigo za lipicanca. V skladu s tem statusom je pristojna, predvsem pa odgovorna za nadaljnji razvoj reje lipicanca ne le pri nas, temveč tudi širše. Vendar to ne zmanjšuje vloge ZRLS in ostalih rejskih organizacij. ZRLS kot PRO je s svojim priznanjem tudi formalno prevzelo na svoja pleča odgovornost za razvoj zasebne reje lipicanca v Sloveniji.

Razumljivo je, da bo za dokončno vzpostavitev tvornega in nemotenega sodelovanja med KL in ZRLS potrebno vložiti še kar nekaj naporov. Z ureditvijo, katere formalne zasnove zadovoljivo opredeljujejo medsebojne odnose obeh rejskih organizacij, so postavljeni dobri temelji za prihodnost.

V preteklem letu so bile, kljub nekaterim organizacijskim in formalnim zapletom izvedene temeljne strokovne naloge rejskega programa. Redni zrejni pregledi so bili izvedeni v Kobilarni Lipica, naknadni pa pri rejcu Andreju Hosta v Selah pri Šentjerneju. Strokovni svet, ki je ne svoji zadnji seji povzel izvedbo identifikacijsko registracijskih pregledov žrebet in pregledov za odbiro in priznanje plemenskih živali ugotavlja, da so bili pregledi dobro organizirani in izvedeni. Razveseljivo je, da rejci svoje živali vse bolj pripravite na predstavitve pred komisijo, kljub temu pa bo temu potrebno posvetiti še veliko pozornosti. Pa ne le predstavitvi živali, temveč predvsem zreji. Številna žrebeta in žrebice so bile pomanjkljivo razvite in v razmeroma slabem rejnem stanju, kar vsekakor vpliva na oceno, ki jo živali dosežejo.

Žal je pri organizaciji prišlo tudi do zapletov in nesporazumov med Združenjem in KL, predvsem glede sestave in dela ocenjevalnih komisij (za ocenjevalno komisijo je v skladu z Rejskim programom strokovni svet ZRLS imenoval naslednje člane: mag. Janez Rus, dr. Klemen Potočnik, Anton Pečovnik, dr.vet.med., Žarko Kariž in strokovni vodja KL, dr. Marko Marc ter namestnika: Franc Jelušič, Boštjan Brinjovc). Kobilarna Lipica je v komisijo naknadno in brez soglasja Združenja imenovala še Mitjo Mahorčiča in dr. Ivana Urbasa, kar je vneslo precej nelagodnosti ne le med člane komisij temveč, razumljivo, tudi med rejce. Še zlasti zato, ker so nekateri rejci dobili vtis, da so bili kriteriji komisije strožji kot doslej. Kljub temu je delo komisij potekalo v dobrem vzdušju in brez zapletov.

Glede na rezultat letošnjih zrejnih pregledov pa vsekakor ne bo odveč nekoliko obširnejši komentar in vsaj osnovna analiza zbranih podatkov.

### **Identifikacijsko registracijski pregledi žrebet**

Skupno je bilo na preglede privedenih 51 živali. V Lipici je bilo pregledanih in ocenjenih 10 žrebičk in 16 žrebčkov, v Selah pa 15 žrebičk in 10 žrebčkov.

Žrebeta so se ocenjevala po predpisanem ocenjevalnem modelu – pri žrebetih se ocenjuje:

- pasemski tip
- glava in vrat
- trup
- noge
- pravilnost in izdatnost hodov

Ocenjuje se z ocenami od 1 do 10:

10 - Odlično, 9 - Zelo dobro, 8 - Prav dobro, 7 - Dobro, 6 - Zadovoljivo, 5 - Zadostno, 4 - Pomanjkljivo, 3 - razmeroma slabo, 2 - Slabo, 1 - zelo slabo, 0 - Neocenjeno (vmesne ocene niso dovoljene).

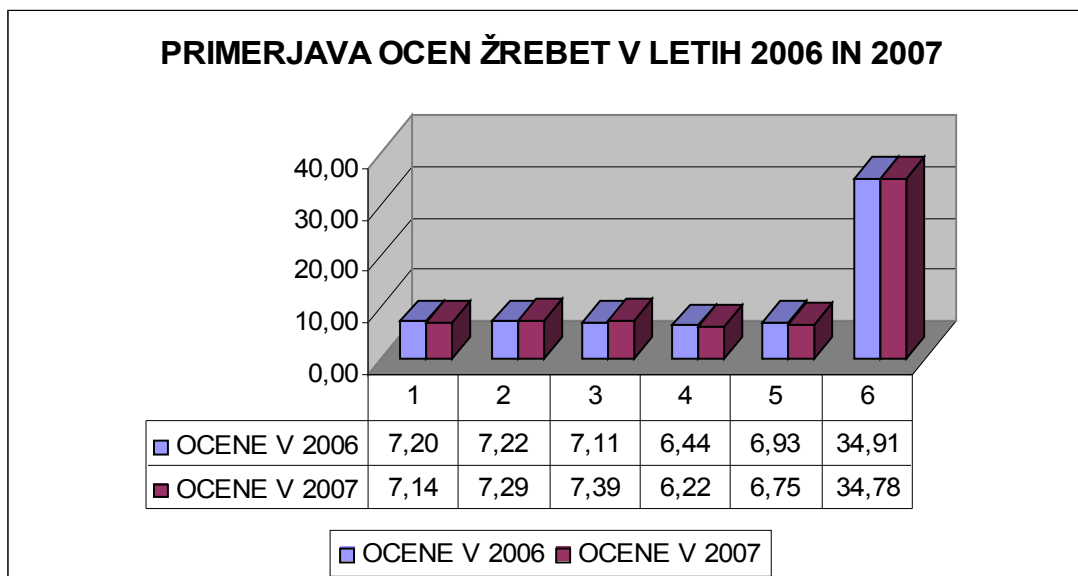
Oglejmo si najprej podatke, ki kažejo na gibanja števila žrebet v populaciji. V zadnjih letih je bilo v povprečju registriranih skoraj 60 žrebet. Občutno več kot sicer je bilo registriranih v letu 2006. Te številke nakazujejo dokaj stabilno stanje in sklepamo lahko, da se v prihodnje število žrebet ne bo bistveno spreminjalo.

Tab.1.: Število registriranih žrebet v letih 2004 – 2007

LETO	ŽREBČKI	ŽREBIČKE	SKUPNO
2004	29	23	52
2005	31	26	57
2006	38	35	73
2007	31	25	56

V letu 2007 so bila žrebeta (51 živali) ocenjena s povprečno 34,78 točkami, v letu 2006 pa s 34,91 točkami (57 živali).

Grafični prikaz razmerja med ocenami telesnih lastnosti žrebet v letih 2006 in 2007



Na osnovi teh podatkov lahko v grobem ocenimo, da so ocene žrebet v letu 2007 v primerjavi z letom poprej praktično enake - nekoliko višje za glavo in vrat ter trup, pa nekoliko nižje za tip, ustroj fundamenta in kvaliteto hodov.

### Sprejem žrebic za plemo

Število žrebic, sprejetih v rodovnik v zadnjih treh letih, izrazito niha. Podobna nihanja je kljub zmernemu povečevanju števila žrebic pričakovati tudi v prihodnje.

Tab.3.: Število ocenjenih žrebic v obdobju 2005 – 2007

LETO	OCENJENIH ŽREBIC	SPREJETE	NESPREJETE
2005	10	6	4
2006	24	20	4
2007	18	7	11

Pri odraslih konjih se ocenjuje:

1. pasemski tip in spolni dimorfizem
2. glava
3. vrat
4. prednji del trupa
5. srednji del trupa
6. zadnji del trupa
7. prednje noge
8. zadnje noge
9. pravilnost hodov
10. izdatnost in lahkotnost v gibanju

Posamezne lastnosti se ocenjuje z ocenami od 1 do 10 (vmesne ocene niso dovoljene). Vse ocene se utemelji z opisom in komentarjem na ocenjevalnem zapisniku. Skupna ocena je vsota posameznih ocen. Na osnovi skupne ocene se živali razvrsti v razrede:

<u>Število točk</u>	<u>Razred</u>
85 in več	1.a
80 - 85	1.b
75 - 79	2.a
70 - 74	2.b
65 - 69	3.a
65 in manj	3.b

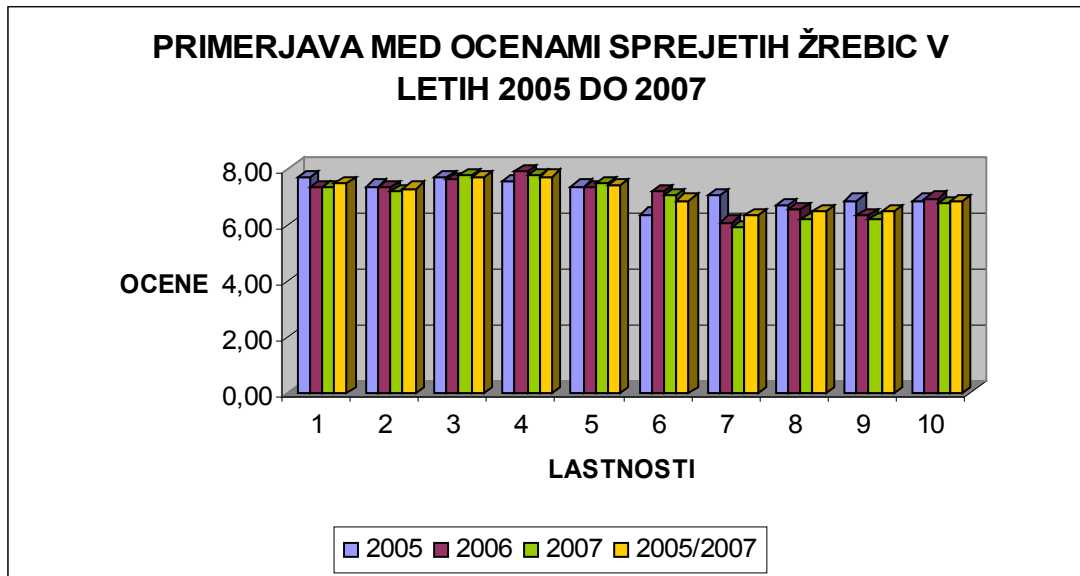
Oznaka plus (+) ali minus (-) se znotraj posameznih razredov pripiše pri mejnih vrednosti skupne ocene ( npr. 75 točk = 2.a-, 79 točk je 2a+).

Primerjava ocen sprejetih žrebic v posameznih letih kaže, da se v zadnjih treh letih skupna ocena pregledanih živali znižuje, še zlasti je stanje zaskrbljujoče, če upoštevamo tudi število nesprejetih živali, ki se povečuje.

Tab. 2.: Povprečne ocene posameznih telesnih lastnosti in skupne ocene žrebic sprejetih v rodovnik v obdobju 2005 do 2007

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	SUM
2005	7,67	7,33	7,67	7,50	7,33	6,33	7,00	6,67	6,83	6,83	71,17
2006	7,30	7,30	7,60	7,85	7,30	7,15	6,05	6,50	6,30	6,90	70,25
2007	7,29	7,14	7,71	7,71	7,43	7,00	5,86	6,14	6,14	6,71	69,14
2005/2007	7,42	7,26	7,66	7,69	7,35	6,83	6,30	6,44	6,43	6,82	70,19

Grafični prikaz razmerij med ocenami telesnih lastnosti žrebic v obdobju 2005 – 2007:



Ne glede na to teh razlik ne gre enostavno pripisati strožjim kriterijem komisije. Navsezadnje to nakazuje tudi distribucija ocen za posamezne lastnosti – za vrat ter srednji in zadnji del trupa so ocene v letu 2007 celo višje kot v obeh preteklih letih, za druge, zlasti prednje in zadnje noge ter korektnost hodov, pa so precej nižje. Za utemeljeno ugotovitev razlogov bo nedvomno potrebna poglobljena analiza podatkov daljšega časovnega obdobja, dejstvo pa nedvomno je, da se kvaliteta privedenih živali v zadnjih letih zmerno znižuje. Po eni strani je razloge mogoče iskati v strukturi populacije privedenih živali – v letu 2007 je bilo med ocenjenimi razmeroma veliko mladih, še razvijajočih se živali. Vse več je tudi uvoženih, po kvaliteti neustreznih živali. Po drugi strani gre razloge iskati v dejstvu, da se sorazmerno veliko število živali tudi izvozi. Jasno je, da dobre cene dosegajo le živali zadovoljive kvalitete. Jasno pa je tudi, da v tako majhni populaciji, kot je naša, že »izguba« sorazmerno majhnega števila kvalitetnih kobil in žrebic pomeni v rejskem smislu nazadovanje. Prav slednje, ob še vedno dokaj očitnih pomanjkljivosti v zreji se nakazuje kot najverjetnejši razlog za predstavljeno stanje.

V kategoriji mladih žrebcev je vsako leto privedenih zelo malo živali in številni že v starosti treh let, kar je vsekakor prezgodaj. Od 14 ocenjenih sta bila v obdobju 2005 do 2007 za plemo priznana le dva. Ne glede na dejstvo, da Kobilarna Lipica zagotavlja osnovni fond plemenjakov za potrebe rejce v okviru ZRLS, bi bilo smiselno, da bi rejci v prihodnje predstavili večje število zrejenih žrebčkov in da bi tiste, ki se za plemo priznajo, v ta namen tudi izkoristili.

Kot že rečeno, bo šele poglobljena analiza omogočila prepoznati razloge za zniževanje kvalitete plemenskih živali, ki se nakazuje v zadnjih letih. Vsekakor pa je že sam trend, ki je očitno, dovolj resno opozorilo rejcem in, seveda, tudi strokovnim organom obeh rejskih organizacij.

Mag. Janez Rus, strokovni vodja ZRLS - PRO

## RAZSTAVA »LIPICANEC ZA VSE OČI«

Decembrskega večera, ko je mraz že pošteno pritiskal in sneg belil naše travnike, nas je v svoje okrilje povabila domačija Barbana, ki je priredila slikarsko - fotografsko razstavo na temo "Lipicanec za vse oči". Svoje slike sta predstavili Polona Šarc in Maja Finec. V fotografijo ujete trenutke pa nam je predstavil fotograf Milan Malovrh.

V prijetnem okolju družine Peternel se je otvoritev pričela ob 16. uri. Pozdravil nas je gostitelj, Janez Peternel in njegov oče, Janez Peternel. Goste sta pozdravila Jože Andrejaš in Janez Rus. Ravno tako sta nekaj besed v pozdrav povedala predsednik Združenja rejcev lipicanca Slovenije, Jože Turk in predsednik Slovenske konjeniške zveze, Bogomir Vnučec. Takšno lepo priložnost pa so gostitelji

izkoristili za možnost, da se zahvalijo tistim, ki so jim na njihovi poti do zdaj največ pomagali, to so Boštjan Brinjovc, Ksenja Kuralc, Leon Šparovec in Matej Mrak. Domačija Barbana je na ta večer otvorila tudi nov hlev, v katerem so štirje veliki in udobni boksi. Na koncu pripravljene programa smo še spoznali avtorje in že smo se lahko prepustili lepoti njihovih umetniških del. Vseskozi pa smo se lahko grela od domiselno postavljenih ognjih, topli pijači in okusnih prigrizkih.

Takšna srečanja so lep prispevek dogajanju v Združenju rejcev Lipicanca Slovenije in lahko le pozdravimo gostitelja ter se mu zahvalimo za vnemo in trud, ki sta bila nedvomno potrebna za pripravo takšnega dogodka. Upajmo, da jih bo v prihodnosti še več.

Maja Finec

## PREDNOVOLETNA VEČERJA

Leto se je bližalo koncu in marsikdo med nami se je v mislih oziral na preteklo obdobje ter se spominjal lepih, malih in velikih stvari, ki so se ga dotaknile. Da smo člani našega Združenja te trenutke lahko delili med sabo ter si izmenjali izkušnje in čestitke, smo se srečali na prednovoletni večerji, ki je bila tokrat na Gorenjskem. Gostišče Lectar iz Radovljice in idejni vodja ter gonilna sila vseh priprav, Janez Peternel, sta poskrbela, da smo se prijetnem in veselem vzdušju poslovili od leta. Ob okusni hrani, prijetni živi glasbi in še boljši družbi je večer mineval v vzdušju pogovorov o naših ljubljencih, o preteklih prireditvah, ki so se jih nekateri člani Združenja udeležili in drugih lepih stvareh, ki so del življenja ljubiteljev lipicanca. Na koncu so nas gostitelji presenetili še z veliko torto. Za slovo je dobil vsak udeleženec še lepega belega konjička iz lecta.

Takšni in podobni večeri so prijetna popestritev dogajanja in prav lepo se je srečati z drugimi rejci še ob kakšni drugi priliki in ne samo jeseni, ko vsak trepeta za svojega konjička v upanju, da ga bo ocenila rejska komisija čimboljše.

Maja Finec

### obvestila

## PLEMENJAKI V PRIPUSTNI SEZONI 2008

V letu 2008 bo za potrebe rejcev, članov ZRLS - PRO plemenilo pet plemenskih žrebcev, štirje od teh iz Kobilarne Lipica. Letošnji nabor žrebcev je dovolj kvaliteten, pa tudi raznovrsten, tako da imajo rejci vseh plemenskih kobil možnost svoje živali pripustiti pod kvalitetnega plemenjaka.

- Pripustna postaja Boštjana Brinjavca, Brezje 14, 3330 MOZIRJE  
**001 Conversano Capriolla XIV** - Žrebec je primernega okvira, v dobrem tipu, skladen in plemenit, izenačen v vseh partijah. Nekoliko moti nakazano zajčja glava in prinožna stoja zadnjih nog. Tudi v hodih je zadaj prinožen, sicer pa dovolj korekten in izdaten. Žrebec je v KL in v zasebni reji dal številno, dovolj kvalitetno potomstvo.
- Pripustna postaja Franca Pirnata, Vrhnika 29, 1386 STARI TRG PRI LOŽU  
**281 Favory Canissa XXII** - Žrebec je primernega okvira, v dobrem tipu, dovolj skladen in plemenit a nekoliko slabšega fundamenta. V hodih je še dovolj korekten in dovolj izdaten. Doslej še ni plemenil.
- Pripustna postaja Andreja Hoste, Sela 6, 8310 ŠENTJERNEJ  
**103 Maestoso Bonadea XIV** - Žrebec je primernega okvira, v dobrem tipu, dovolj skladen, ne posebej plemenit a izenačen v vseh partijah, robustnega in korektne fundamenta. V hodih je dovolj korekten in izdaten. Žrebec je v KL in v zasebni reji dal številno, dovolj kvalitetno potomstvo.  
**310 (79/54) Siglavy Gaeta II**  
Žrebec je plemenjak že vrsto let. Je primernega okvira, skladen in plemenit ter dovolj korekten v vseh partijah. Dal je dovolj kvalitetno potomstvo.

- Pripustna postaja Toneta Bizjaka, Doslovče 18, 4274 ŽIROVNICA  
**209 Neapolitano Monteaura XIX** - Žrebec je primernega okvira, v dobrem tipu, dovolj skladen in plemenit ter dovolj korektnega fundamenta. V hodih je dovolj korekten in dovolj izdaten. Doslej še ni plemenil.

Mag Janez Rus, strokovni vodja ZRLS - PRO

## **NEFORMALNO SREČANJE KMETIJSKIH MINISTROV DRŽAV EU** **Brdo pri Kranju, 27. 5. 2008**

Slovenija v prvi polovici leta 2008 predseduje Evropski uniji v ob tem so predvideni različni protokolarni dogodki, v katere bo vključen tudi lipicanski konj. Predlagali smo Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da v dogodke, ki jih to organizira v okviru srečanj na Brdu ali v druge oblike svojih promocijskih aktivnosti, vključi tudi promocijsko kvadriljo in vprege Združenja. To bi nedvomno prispevalo k boljši promociji lipicanskega konja in vsestransko predstavilo njegovo uporabnost tudi v protokolarne namene.

Dogovorili smo se, bo Združenje sodelovalo v protokolarnem programu neformalnega srečanja kmetijskih ministrov, predstavnikov držav, članic EU, dne 27. 5. 2008 na Brdu pri Kranju. MKGP je glavni nosilec oziroma koordinator dogodka.

V protokolarnem delu prireditve bodo s spremljevalnim konjeniškim programom sodelovali:

- Javni gospodarski zavod Brdo,
- Kobilarna Lipica z visoko šolo jahanja,
- Združenje rejcev lipicanca Slovenije, priznana rejska organizacija s svojimi vpregami in dresurno kvadriljo.

JGZ Brdo bo v okviru tehnične podpore pri organizaciji dogodka Združenju, omogočilo:

- Prostor za namestitvev konj in kočij
- Manežo za trening promocijske kvadrilje in prostor za trening kočij
- Primerno pripravljene površine za izvedbo konjeniškega programa

Združenje bo na podlagi dogovora z organizatorjem pripravilo natančen opis konjeniškega programa in pri tem upoštevalo zahteve organizatorja, tehnične možnosti JGZ Brdo ter časovne okvire, ki bodo za to na voljo. Prav tako bo poskrbelo, da bo program pred začetkom priprav na izvedbo usklajen med vsemi sodelujočimi.

Vsi nastopajoči in ostali sodelujoči morajo v obliki akreditacije pridobiti dovoljenje za vstop v varovano območje JGZ Brdo. Združenje je za pridobitev akreditacije že pripravilo seznam vseh izvajalcev in predvidenih sodelujočih na prireditvi, saj je to pogoj za vstop na varovano območje, kjer bo potekalo srečanje ministrov.

Po dogovoru bo stroške veterinarskih pregledov ter laboratorijskih preiskav, stroške transporta in nastanitve živali, stroške nastanitve in prehrane nastopajočih ter sodelujočih članov ZRLS - PRO pokrilo MKGP. Nastanitev konj je predvidena v hlevih Alojza Ovsenika.

K nastopu predstavnikov Združenja v točki »Balet lipicancev« sodi tudi naše gradivo, ki ga bomo pripravili v obliki promocijske mape z zgoščenko.

Darja Peharc in Dada Lavrič

## **SODELOVANJE Z DRUŠTVOM GEOSS**

Kratice GEOSS pomeni simbolno točko - geometrično središče Slovenije. Le dve državi na svetu imata izračunani svoji težišči oz. središči. Gotovo pa je Slovenija edina država na svetu, ki ima svoje središče obeleženo s pomnikom, ki ima svoj poseben pomen in za katerega s svojimi finančnimi sredstvi skrbi tudi država. Njegovo točno lego so izračunali slovenski geodeti. Leži na nadmorski višini

644 m v bližini naselja Spodnja Slivna blizu Vač v Posavskem hribovju. Tu so 4. julija 1982 postavili posebno obeležje. Sestavlja ga štiridelni podstavek iz pohorskega tonalita, iz katerega izhaja steber z napisom GEOSS z državnim grbom in obrisom Slovenije. Na stebru so vklesani tudi stebri iz državne himne - Prešernove Zdravljice in seveda točna geografska širina in dolžina te točke. Območje geometričnega središča so uredili v nekakšen park, v katerem so še drugi simboli, povezani z našo državo: steber z datumom osamosvojitve in datumom sprejema v OZN, drog s slovensko zastavo in lipovo drevo. Zaradi pomembnosti kraja in zanimive okolice je GEOSS postal zelo priljubljena izletniška točka.

Društvo GEOSS skozi projekt GEOSS varuje in razvija geografsko središče Slovenije kot simbol državnosti. Naše Združenje prav tako varuje in razvija lipicanskega konja kot simbol slovenske naravne in kulturne dediščine, zato slutimo, da bi tesnejše sodelovanje med obema društvoma lahko lahko pomen vseh skupnih vrednot le še povečalo. S tem namenom smo se predstavili Društvu GEOSS in predlagali sodelovanje v projektih ter na različnih prireditvah, ki jih to organizira v okviru svojih dejavnosti. Poskušamo namreč razviti idejo o predstavitvi lipicanskega konja kot bisera slovenske naravne in kulturne dediščine na lokaciji GEOSS. Prijazno so nas sprejeli in nam kljub časovni stiski posvetili veliko svojega časa in energije. Pokazali so vse, kar se je le dalo in šele na ta način nam je postalo jasno, kako velik in zanimiv je projekt Geoss, ki so ga ustvarili gospod Peter Svetik, Jože Dernovšek in posamezni entuziasti ter kako pomembne so za Slovenijo ideje, ki jih Društvo predstavlja in razvija. Ob tem moramo priznati, da tako predanih in aktivnih ljudi, polnih novih zamisli in energije za njihovo uresničenje, že dolgo nismo srečali, tako da se veselimo priložnosti, ki nam jih glede sodelovanja Društvo GEOSS ponuja. Predstavili so nam seznam tradicionalnih prireditev, mi pa smo jim izročili nekaj našega gradiva. Orisali smo željo po tesnejšem sodelovanju Združenja rejcev (in ljubiteljev) lipicanca Slovenije in Društva za razvoj in varovanje Geoss. Občutek imamo in ta nas navadno ne vara, da so naši interesi podobni vsaj glede znamenitosti, ki jih je treba razvijati in varovati, saj so dragocene za ves slovenski narod in kulturni svet. Tudi v Združenju se zavzemamo za vrednote, ki jih predstavlja, razvija in varuje Geoss, le da gre v našem primeru za lipicanskega konja, osrednji biser slovenske naravne ter kulturne dediščine in vse, kar je povezano z njim. Pri tem pomeni lipicanski konj edinstven simbol želje po svobodi in neodvisnosti, priznanju in spoštovanju, za kar smo se Slovenci v narodnostnem smislu zavzemali skozi vso našo zgodovino.

Med tradicionalnimi prireditvami Geoss so z vidika možnega sodelovanja pravzaprav zanimive prav vse ali vsaj velika večina, posebej pa še:

- Ustoličenje slovenskega predsednika na Vačah
- Dan slovenske zastave, nedelja po 7. aprilu
- Dan Zveze veteranov vojne za Slovenijo, 17 maj
- Vaški dan, zadnja nedelja v avgustu
- Dan kulture mladih v srcu Slovenije

Projekti Geoss oz. njegovih članov se nam zdijo edinstvena priložnost, da čim več ljudi spozna lipicanskega konja v srcu Slovenije, iz katere izvira. Prepričani smo, da bi v tem primeru sodelovanje za čim boljšo promocijo lipicanskega konja podprla celo matična Kobilarna Lipica.

Darja Peharc in Dada Lavrič

## **PROGRAM USPOSABLJANJA IN STROKOVNEGA IZPOPOLNJEVANJA ČLANOV ZRLS - PRO**

Člani ZRLS – PRO imamo enake rejske interese in želje po popularizaciji konj lipicanske pasme, uporabnih za delo, šport, rekreacijo ter turistično ponudbo. Glede na pestrost in zahtevnost nalog ter odgovornost, ki iz njih izhaja, izobraževanje je in mora biti ena od temeljnih komponent delovanja Združenja.

Na podlagi poziva za prijavo programov usposabljanja in strokovnega izpopolnjevanja na področju živinoreje je Združenje skladno z Zakonom o živinoreji in s Pravilnikom (Ur. l. RS št. 50/07 z dne 6. 6. 2007) pripravilo program usposabljanja in strokovnega izpopolnjevanja za oskrbovalce in imetnike živali ter je za svoj program pridobilo ustrezno odločbo.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je kot ustrezne programe izobraževanja, ki jih izvaja ZRLS – PRO, potrdilo naslednje programe:

- Program usposabljanja za oskrbovalce živali
- Program usposabljanja za imetnike živali
- Program usposabljanja za oskrbovalce in imetnike živali – za pridobitev osnovnih znanj s področja živinoreje

Programe je potrebno izvesti v roku enega leta, saj odločba velja le do februarja 2009. MKGP je določilo tudi cene posameznega programa. Cena najkrajšega programa, ki traja 6 ur, je 30 €, cena 16-urnega programa znaša 50 € in cena 22-urnega programa, ki je precej razširjen tudi zaradi vključitve živali, oziroma večjega obsega osnovnih znanj s področja živinoreje, znaša 70 €. Programi, ki so daljši, bodo potekali v dveh zaporednih dneh. Načrtujemo, da bomo prvi termin izobraževanja izvedli v prvi polovici letošnjega leta, vabila pa bodo poslana najmanj 45 dni pred začetkom izvajanja usposabljanja.

ZRLS – PRO pogodbeno sodeluje z Veterinarsko fakulteto kot pristojno strokovno institucijo na področju izobraževanja in usposabljanja ter izvajanja nekaterih najzahtevnejših strokovnih nalog v živinoreji glede na potrebe Rejskega programa za konje pasme lipicanec. Pogodba je v veljavi za obdobje trajanja statusa rejske organizacije. Na tej podlagi je Združenje z Veterinarsko fakulteto, oziroma s pristojnimi strokovnjaki iz področja reje in veterine, sodelovalo že do sedaj. Ocenjujemo, da je za Združenje na področju izobraževanja in usposabljanja sodelovanje z izobraževalnimi institucijami s tega področja ključnega pomena, zato smo se o pripravi programa in možnostih strokovne podpore pri njegovi izvedbi posvetovali s pristojno službo fakultete.

Med člani Združenja so številni univerzitetno izobraženi strokovnjaki različnih profilov in področij, povezanih s kmetijstvom, živinorejo, veterino, pravom oz. zakonodajo in pedagogiko, ki bodo predvidoma prevzeli teoretičen del usposabljanja in izpopolnjevanja imetnikov in oskrbovalcev konj. Prav tako so med člani rejci z dolgoletno prakso v reji lipicanskih konj in delom z njimi, jahači ter vozniki vpreg in mnogi strokovno usposobljeni kadri Konjeniške zveze Slovenije – Slovenske konjeniške akademije (inštruktorji, učitelji, trenerji jahanja) z bogatimi pedagoškimi izkušnjami pri delu z ljudmi in neprecenljivimi praktičnimi izkušnjami pri delu s konji. Prav ti so predvideni kot izvajalci praktičnih vaj, oziroma prikazov dela z živalmi v okviru posameznega dela programa usposabljanja. Vsi naštetih s svojim delom, znanji in izkušnjami že zdaj veliko doprinesejo k delu ter razvoju Združenja in so kot taki tudi primerno usposobljeni nosilci ter izvajalci posameznih programov izobraževanja in dodatnega usposabljanja imetnikov ter oskrbovalcev živali iz programa, ki ga je Združenje prijavitilo.

Po programu bo izobraževanje in usposabljanje razdeljeno na teoretični ter praktični del. Teoretični del bo sestavljen iz predavanj različnih strokovnih, s konjerejo povezanih področij. Praktični del izobraževanja in usposabljanja bo potekal na izbranih rejskih kmetijah v lasti članov Združenja, ki so tehnično zadostno opremljene in nudijo primeren prostor (hlev, maneža, izpust) za vse po programu načrtovane praktične prikaze s konji. Organizacija izobraževanja na rejskih kmetijah bo doprinesla k boljši medsebojni povezanosti in organiziranosti članov ter predvsem k ustreznejši skrbi imetnikov in oskrbovalcev konj za svoje živali.

Pomembno je vedeti, da Pravilnik o usposabljanju in strokovnem izpopolnjevanju določa ustrezno usposobljenost za imetnike in oskrbovalce domačih živali kot obvezno. Vsi tisti, ki se z rejo oz. oskrbo domačih živali ukvarjajo šele od začetka leta 2002 in nimajo druge po zakonu priznane kmetijske izobrazbe, so dolžni pridobiti ustrezno usposobljenost in znanje za to delo v dveh letih po uveljavitvi Pravilnika (Ur. l. RS št. 50/07 z dne 6. 6. 2007). Pričakovati je, da bo ustrezna služba Ministrstva usposobljenost slej ko prej začela tudi preverjati, zato Združenje želi predvsem svojim članom ponuditi čimboljše možnosti, da pridobijo predpisano usposobljenost v okviru Združenja, saj je to zanje tako z vidika stroškov in časa, kot tudi dejanskih potreb najugodnejše.

Predvidoma bodo termini za programe usposabljanja in izpopolnjevanja razpisani glede na število prijavljenih, priporočamo pa, da se za prijavo na izobraževanje čimprej odločite, zaradi zgoraj navedenega dejstva, da je treba programe izvesti do februarja 2009. Programi bodo objavljeni javno, med drugim tudi v našem Glasilu ter na ZRLS – PRO spletni strani. Združenje bo po končanem usposabljanju udeležencem izdalo ustrezno potrdilo.

Darja Peharc in Dada Lavrič

## predlogi

# ŠAMPIONAT V TOPOLCIANKY

Pred kratkim smo na elektronski naslov Združenja rejcev lipicanca Slovenije sprejeli obvestilo, da bo med 13. in 15. junijem potekalo mednarodno prvenstvo konj na Slovaškem. Prvenstvo, oziroma razstava konj pasme lipicanec, shagya arabec in huzul poni bo v kobilarni Topolcianky, kjer smo pred leti rejci ZRLS že uspešno sodelovali. Pokrovitelj te prireditve je Ministrstvo za kmetijstvo Slovaške.

Kobilarno Topolcianky, ki je oddaljena približno 40 km od mesta Mitra na zahodu Slovaške, sestavlja več kompleksov oziroma gospodarstev, raztresenih okoli istoimenskega kraja Topolcianky. Na posameznih posestvih se vzrejajo konji različnih pasem tako, da se tu, poleg nam dobro znanega lipicanca, vzrejajo tudi nekatere druge pasme konj, kot so shagya arabec, slovaški toplokrvni konj, huzul poni ter druge pasme konj. K sodelovanju na mednarodno prvenstvo v Topolcianky so vabljeni člani ISG, LIF in HIF. Kot član LIF-a je tudi Združenje prejelo povabilo, da rejci oziroma vsi člani aktivno sodelujemo na tej prireditvi.

Člani izvršilnega odbora smo enotnega mnenja, da se mora vključiti v tekmovanje čim več kakovostnih konj, zato vljudno vabimo vse rejce, ki bi se želeli udeležiti prireditve v Topolcianky, da se prijavijo bodisi na naslov Združenja, Lipica 5, 6210 Sežana ali pa po elektronski pošti na naš spletni naslov, [info@lipizzan-slovenia.com](mailto:info@lipizzan-slovenia.com).

Ob nastopu naših konj na tej prireditvi bi radi organizirali za člane ZRLS – PRO tudi izlet v Kobilarno Topolcianky. Prosimo, da se vsi, ki vas zanima udeležba na Mednarodnem prvenstvu konj shagya arabec, lipicanec in huzul poni, čim prej in v čim večjem številu prijavite na zgoraj omenjena naslova.

Več informaciji bo na voljo na občnem zboru Združenja rejcev lipicanca Slovenije in na uradni spletni strani Združenja.

Rajko Fabbro

## PRISPEVKI ZA OBJAVO V GLASILU

Spoštovane članice in cenjeni člani ZRLS – PRO, kot ste nedvomno opazili, Glasilo izhaja zdaj že drugo leto. Upam, da ste z njim zadovoljni in predvsem, da ste z njim obveščeni o vseh dogodkih, preteklih in prihajajočih, povezanih z našim Združenjem. Sama sem prepričana, da bi Glasilo lahko bilo pestrejše ter bolj zanimivo in raznoliko, če bi v njem tekste objavljalo večje število avtorjev, ki bi posegli na različna področja.

Glasilo izide dva do trikrat letno, odvisno od števila prispelih prispevkov, zato verjamem, da je časa za pisanje, pošiljanje in objavo več kot dovolj. V kolikor kdo med vami rad piše, seveda, na temo konji tako in drugače ter bi rad svoje besedilo tudi objavil, vas pozivam, da prispevke pošljete na spletni naslov Združenja.

Dada Lavrič

## kontakt

**Jože Turk**, predsednik ZRLS - PRO  
Tel. št.: 041/672-920

**Andrej Oberstar**, član IO ZRLS – PRO, administrator spletne strani  
Tel. št.: 041/953-066

**ZRLS - PRO spletna stran:** [www.lipizzan-slovenia.com](http://www.lipizzan-slovenia.com)

E-mail: [info@lipizzan-slovenia.com](mailto:info@lipizzan-slovenia.com)